Aitor Fdez. de Martikorena: "Urteroko hitzordu bihurtu da Sopelako Esaera Zaharren Txapelketa"

Kepa Ugarte Martiarena. Hiruka (moldatua)

Zelan sortu zen txapelketa?

Josu Landetari eta Gabi Basañezi bururatu zitzaien; bertsolariak dira biak eta, garai hartan, euskara-irakasleak ziren. Bata Sopelako AEK-ko euskaltegian zebilen, eta bestea Algortako Lauaxeta AEKn. Nik entzun dudanagatik, euren ikasle-taldeen arteko lehiaketa moduan planteatu zuten: biek prestatu zituzten bertsoak, esaera zaharren zerrenda egin zuten eta, lehiaketa amaitutakoan, afaria egin zuten ikasleekin batera. Oker ez banago, handik hiru urtera, horrelako zer edo zer egitea pentsatu zuten Sopelako euskaltegian; baina inguruko euskaltegietako zein ikastolako jendea gonbidatuta, eta beste formatu batean. Txapelketaren bigarren edizioaren ondorengoa da gurea.

Eskualdean egiten den euskararen aldeko ekitaldirik garrantzitsuetako bat da?

Ez dakit hori nik neuk esan beharko (a)_____. Korrika kenduta, jendetsuena da agian, baina beste ekitaldi batzuk ere badauzkagu, esate baterako Kanpomartxo. Nik uste dut askorentzat urteroko (b)_____ bihurtu dela.

Zeintzuk dira lehiaketaren helburuak?

Alde batetik, euskara kalera ateratzea; izan ere, Sopela orain dela 50 urte herri oso euskalduna zen, eta hori galdu egin zen. Egun horretan, behintzat, euskara entzuten da tabernetan eta beste hainbat tokitan. Bestetik, esaera zaharrak eta bertsoak euskal kulturaren erakusgarriak dira, eta biak gogoratzekoak. Azkenik, helbururik garrantzitsuena ondo pasatzea da.

Zelangoa da txapelketaren funtzionamendua?

Laburbilduz, bertso bat entzun eta horren atzean zer esaera zahar dagoen asmatzea da gakoa. Goizean hainbat ibilbidetan banatzen ditugu taldeak. Bertsoak eginda daude jada; Algortako Bertsolari Eskolakoek egiten dituzte. Gauzak horrela, taberna bakoitzean, bertsoak entzun eta esaera zaharrak asmatu behar ditu talde bakoitzak. Zenbat eta gehiago asmatu, orduan eta puntu gehiago lortuko ditu horrek. Kale eginez gero, erreboterako aukera daukate besteek. Hala, goizean puntu gehien lortzen dituzten taldeak igaroko dira bazkalosteko finalaurrekora. Arratsaldeko saioan, esaera zaharrak emango dizkiegu Amets Arzallus eta Onintza Enbeita bertsolariei, eta eurek bertsoa inprobisatu beharko dute, taldeek asma dezaten. Talderik onenak finalera igaroko dira eta puntu gehien lortzen duena, txapeldun!
Lanik handiena ehun esaera zaharrak buruz ikastea da, lehiaketan zerrendan agertzen diren bezala esan behar direlako. Zailtasunik handiena bertsoaren zentzua harrapatzea da.

Erantzun galderei

1. Txapelketak berdin jarraitu du hasieratik?

2. Bete hutsuneak

a) • nukeen • dezaket • nuen	b) • hitzorduan • hitzordu • hitzordua

3. Eman azpimarratutako hitzen sinonimo bana

a) **behintzat:**

b) **esaera zahar:**

c) **gogoratu:**

4. Laburbilduz, zein da txapelketaren funtzionamendua?

a) Bazkalosteko saioan erreboteak erantzuteko aukera dute talde guztiek.

b) Taldeek esaerak ikasi behar dituzte eta tabernetan puntu gehien lortzen dituztenek finala jokatzeko aukera izango dute.

c) Bertsolariek, bai Algortako Bertsolari Eskolakoek, bai Onintzak eta Ametsek, bertsoak inprobisatzen dituzte parte hartzaileek asma ditzaten.

Esaerak osatu

1	Abere gaiztoa	a	burua baino
2	Aitzakia bila dabilenak	b	badittuk begik
3	Asko balio du indarrak,	c	berba gitxi
4	Bakarrik ezin danean,	d	da gorrotoa
5	Berba politxak,	e	danori gustatzen
6	Elea zilar dela,	f	ta etxean elorri
7	Eroriena izanik ere,	g	ixiltzea urre
8	Ezertarako balio ez duenik	h	beti aurkitzen du
9	Hastea erraz,	i	laguntza eskatzea ez da lotsa
10	Ibiltari gauean,	j	adausi handirik ez
11	Ilea zuritzea hobea da,	k	inok eztauke pekataritzat
12	Kanpoan lili,	l	gehiago buru azkarrak
13	Mila urte igarota,	m	Ontsa eginaren desegiten
14	Norberan buru	n	irautea zail
15	Pobrik,	ñ	lagun gitxi
16	Sasik ere	o	ez dago
17	Sugea hilagatik,	p	ura bere bidean
18	Tontoak zer daki egiten?	q	logale goizean
19	Ulerle onari,	r	sugakumeak bizi
20	Zakur zaharrak,	s	altxa diteke

1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
11	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**

Zein da, zure ustez, esaera hauen esanahia?

2)

.....

.....

4)

.....

.....

5)

.....

.....

6)

.....

.....

7)

.....

.....

9)

.....

.....

12)

.....

.....

14)

.....

.....

19)

.....

.....

20)

.....

.....